

Stockholms kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Bäckahagens skola
belägen i Stockholms kommun

Tillsyn i Bäckahagens skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stockholms kommun under våren 2016. Bäckahagens skola besöktes av Skolinspektionen mellan den 9 mars 2016 och den 11 mars 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven var det mellan 76 och 100 procent av eleverna på Bäckahagens skola som klarade de olika delproven i matematik läsåret 2014/15. För tre av delproven i matematik var det en större andel som klarade delproven än i riket och för fyra delprov var det en mindre andel som klarade kravnivån jämfört med riket.

För de nationella ämnesproven i svenska var det mellan 87 och 98 procent av eleverna som klarade de olika delproven under förra läsåret. För fem av delproven i svenska var det en större andel som klarade delproven än i riket och för tre delprov var det en mindre andel som klarade kravnivån jämfört med riket.

Enligt skolans egna uppgifter var det 88 procent av eleverna som uppnådde kunskapskraven i matematik och 89 procent i svenska år 2015. 97 procent av eleverna bedömdes samma år nå kunskapskraven i de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena. I svenska som andraspråk var det 100 procent av eleverna som uppnådde kunskapskraven.

Årskurs 6

SIRIS visar att i de nationella ämnesproven för läsåret 2014/15 hade eleverna högre resultat än riket i samtliga delprov i ämnena engelska, matematik och svenska.

I skolans egen sammanställning av kunskapsresultaten framgår att 86 procent av eleverna nådde kunskapskraven i idrott och hälsa i slutet av samma läsår. I samtliga övriga ämnen var måluppfyllelsen 100 procent.

Betygspoängen är över eller lika med riksgenomsnittet i samtliga ämnen utom Idrott och hälsa och hem- och konsumentkunskap.

Årskurs 9

Enligt SIRIS var det genomsnittliga meritvärdet 193 poäng år 2015, jämfört med 225 poäng för riket. Enligt SIRIS var meritvärdet exklusive nyanlända elevers resultat 225 poäng.

Andelen elever som uppnådde målen i alla ämnen år 2015 var 47 procent, motsvarande siffra för riket var 77 procent. Enligt SIRIS var andelen exklusive nyanlända elevers resultat 60 procent.

Andelen elever som var behöriga till gymnasieskolans högskoleförberedande program och yrkesprogram år 2015 var 63 procent. Riksgenomsnittet var 86 procent. Enligt SIRIS var andelen exklusive nyanlända elevers resultat 81 procent.

Trygghet och studiero

Enligt Skolinspektionens enkät från hösten 2015 svarar ungefär hälften av eleverna i årskurs 9 att det stämmer ganska dåligt eller inte alls att de vuxna på skolan reagerar om de får reda på att en elev har blivit kränkt. 36 procent anger att det stämmer ganska dåligt eller inte alls att de vet vem på skolan de ska vända sig till om någon på skolan har varit elak mot en elev. Enligt enkäten svarar 18 procent av eleverna i årskurs 9 att det stämmer ganska bra att det finns personal i skolan som eleverna är rädda för.

Enligt enkäten till vårdnadshavare i grundskolan uppger 22 procent av föräldrarna att det finns elever på skolan som deras barn är rädd för. Enligt enkäten till elever i årskurs 5 svarar 16 procent av eleverna att det stämmer ganska dåligt eller inte alls att de känner sig trygga i skolan.

Enligt Stockholms stads egen enkät, som genomfördes våren 2015 (det vill säga att eleverna i respektive årskurser vid tidpunkten för tillsynen gick en årskurs senare), var andelen elever i årskurs 2 som upplevde att de kände sig trygga i skolan 81 procent. I årskurs 5 respektive årskurs 8 var andelen elever som upplevde att de kände sig trygga i skolan 79 respektive 89 procent.

Enligt Skolinspektionens enkät svarar 64 procent av eleverna i årskurs 9 att det stämmer ganska dåligt eller inte alls att de har studiero under lektionerna, motsvarande siffra för årskurs 5 är 33 procent. 69 procent av eleverna i årskurs 9 svarar att det stämmer ganska bra eller helt och hållet att under lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet. 53 procent av eleverna i årskurs 5 instämmer i detta helt och hållet. Enligt personalenkäten svarar 27 procent att det stämmer ganska bra att det tar upp en stor del av undervisningstiden att

Beslut

2016-04-28

4 (17)

Dnr 43 - 2015:10004

upprätthålla ordningen i klassrummet (hur många som angett "stämmer helt och hållet" redovisas inte i enkäten).

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2016-11-01
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-11-01
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att elever i samtliga årskurser på Bäckahagens skola inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Även om skolan har kartlagt orsakerna till bristande studiero och arbetar med en rad åtgärder för att förbättra situationen finns det fortfarande årskurser där det finns en bristande studiero. Mot bakgrund av den fortsatt bristande studieron i framförallt vissa årskurser behöver Bäckahagens skola förstärka sitt arbete inom detta område.

Skolinspektionens utredning visar även på att skolan behöver förstärka sitt värdegrundsarbete. Det framkommer i utredningen att nedsättande tilltal mellan elever på skolan är ett problem. Skolan behöver därför arbeta tydligare för att säkerställa att skolan inte är en plats där förekommer nedsättande tilltal mellan eleverna.

Beslut

2016-04-28

6 (17)

Dnr 43 - 2015:10004

Skolinspektionen bedömer även att den studie- och yrkesorienterande verksamheten inte är organiserad så att den tillgodoser samtliga elevers behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att senast den 1 november 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att det råder studiero. Detta innebär att rektorn, tillsammans med personalen, ska vidta följande åtgärder:
- Identifiera i vilka klasser eller ämnen studieron brister.
- Analysera vad dessa brister kan bero på och utifrån detta ska rektorn besluta om vilka åtgärder som måste vidtas i verksamheten för att komma tillrätta med bristerna i studieron.
- Utvärdera de vidtagna åtgärderna.

Motivering till bedömning av brist

Studiero

Skolinspektionen bedömer att utbildningen för eleverna inte utformas så att elever i samtliga årskurser tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Skolinspektionen delar skolans bild av att de har genomfört flera åtgärder för att komma tillrätta med den bristande studieron på skolan. Skolinspektionens utredning visar dock att det fortfarande finns elever och personal som upplever en bristande studiero. Detta gäller framför allt i vissa årskurser. Bilden bekräftas också av Skolinspektionens enkätundersökning och lektionsobservationer. Mot bakgrund av den fortsatt bristande studieron i vissa årskurser behöver därmed Bäckahagens skola förstärka sitt arbete inom detta område. Framförallt behöver rektorn säkerställa att de insatser som genomförs är adekvata för att upprätthålla en studiemiljö som präglas av studiero. Detta måste även ske en kontinuerlig uppföljning och utvärdering av åtgärderna för att se om åtgärderna har avsedd effekt.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Under den förra tillsynen av Bäckahagens skola under 2013 framkom att det fanns en bristande studiero och skolan förelades att vidta konkreta åtgärder för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Skolan har sedan tillsynen år 2013 implementerat en rad åtgärder som bland annat har syftat till att förbättra studieron. Trots de åtgärder som har satts in visar Skolinspektionens utredning på att det fortfarande förekommer en bristande studiero i skolan. Studieron är bristfällig i framförallt ett par av årskurserna på skolan.

I intervju med elever från mellanstadiet uppger elever att studieron varierar mellan lektionerna och att det är bra studiero ibland och stökigt ibland. En elev säger att ibland är det "kaos". En elev berättar att den bristande studieron kan leda till att man ibland inte kan koncentrera sig under lektionerna. Eleverna uppger att det främst är under de praktisk-estetiska ämnena som det blir sämre ordning. Även elever i en av årskurserna på högstadiet uppger i intervju att studieron varierar mellan lärare och ämnen. Elever säger att det finns vissa lärare som är strikta och att under dessa lektioner är det bättre ordning. Vidare framkommer i intervju med elever i en av årskurserna på högstadiet att under vissa lektioner förekommer det att lärarna "ibland låter det vara" om det är några elever som stör under lektionerna.

Lärare från mellanstadiet uppger i intervju att det finns problem med studieron i årskurs 5. Lärare säger att de arbetade mycket med studieron för denna klass under förra läsåret och att mycket tid gick åt i början av terminen för att prata

om hur ordningen skulle förbättras. När klassen efter sommarlovet gick över till den nuvarande årskursen och de fick in nya elever i klasserna blev det mer oroligheter igen, uppger lärare. En lärare säger att om eleverna har en dålig dag kan det bli "väldigt stökigt". Lärarna uppger att de får stöd från kollegor för att hantera situationen och att det har funnits insatser riktade mot specifika elever för att försöka åstadkomma bättre studiero i denna årskurs.

Skolans likabehandlingssamordnare instämmer också i lärarnas bild att man måste arbeta ytterligare med årskurs 5 och att man har diskuterat olika alternativ för klassen. Likabehandlingssamordnaren uppger vidare att hen inte upplever att det har skett någon förbättring i studieron för denna årskurs. Hen säger att ett förslag på åtgärd för att komma tillrätta med problemen är att man kanske skulle dela upp årskursen från nuvarande två klasser till tre klasser. Skolan skulle då också behöva anställa en lärare i svenska och SO. Även lärare i den aktuella årskursen uppger att man har funderat på att göra om klasserna. Än så länge har skolan dock inte vidtagit denna åtgärd. Lärare säger att det har varit många krismöten på skolan kring årskursen och att även elevhälsoteamet har varit involverade. Likabehandlingssamordnaren beskriver att man ändrade gruppkonstellationen i en årskurs på högstadiet under förra läsåret och att det i den årskursen har blivit lugnare till följd av detta.

Förutom årskursen i mellanstadiet visar även Skolinspektionens utredning att det förekommer bristande studiero i en årskurs på högstadiet. I intervju med lärare som undervisar i högstadiet framkommer det att studieron skiljer sig något vad gäller de två klasserna i en årskurs på högstadiet, men att det kan bli stökigt i båda klasserna.

Bilden som framkommer i intervjuerna att det är problem med studieron i framförallt två av årskurserna bekräftas av den bild som framkommer i Skolinspektionens enkäter till elever och personal, vilka genomfördes hösten 2015. Enkätsvaren i samtliga grupper visar en mer negativ uppfattning gällande studiero än ett genomsnitt av samtliga medverkande skolenheter (grundskola) för perioden. Enligt Skolinspektionens enkät svarar 64 procent av eleverna i årskurs 9 att det stämmer ganska dåligt eller inte alls att de har studiero under lektionerna, motsvarande siffra för årskurs 5 är 33 procent. 69 procent av eleverna i årskurs 9 svarar att det stämmer ganska bra eller helt och hållet att under lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet. 53 procent av eleverna i årskurs 5 instämmer i detta helt och hållet. Enligt personalenkäten svarar 27 procent att det stämmer ganska bra att det tar upp en stor del av undervisningstiden att upprätthålla ordningen i klassrummet (hur många som angett "stämmer helt och hållet" redovisas inte i enkäten).

Rektorn uppger att skolledningen blir bekymrade när de ser siffrorna över studieron från Skolinspektionens enkät och att de vill få ut mer av de åtgärder de redan har vidtagit. Rektorn lägger dock till att skolan uppfattar det som att studieron är bättre nu under vårterminen än under enkättillfället i höstas.

Beskrivningen av den bristande studieron i de aktuella årskurserna bekräftas delvis vid Skolinspektionens lektionsobservationer. Enligt lektionsobservationerna var det sämre studiero under tre av lektionerna. Under dessa lektioner störde elever varandra och undervisningen vid ett flertal tillfällen utan att lärare ingrep och säkerställde ordningen i klassrummet.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s.319) betonas att det förebyggande arbetet att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet utgör grunden för en trygg och utvecklande studiemiljö. Av den insända dokumentationen och intervju med skolledningen framkommer att skolan har genomfört en rad åtgärder inom ramen för det förebyggande arbetet som syftar till att tillförsäkra eleverna en god studiero. Rektorn framhåller exempelvis att skolan har gjort en gemensam ram för alla lektioner, "Bäckalektionen", och att en av förstelärarna har haft workshops kring hur lektionsupplägget ska ut. Skolan har även infört ett system var man dubblarat bemanningen i klassrummet under vissa lektioner, vilket man gjort sedan läsåret 2014/15. I en årskurs på högstadiet uppger rektorn att man gjort en förstärkning av personal med förstelärare och att det nu är bra studiero och lugnt på vissa lektioner och mindre bra på andra lektioner. Rektorn säger vidare att skolledaren har haft ganska tuffa samtal med lärare som "det inte har fungerat med". Skolan har erbjudit handledning till lärarna och ibland även insisterat på att vissa av lärarna ska gå igenom handledning.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten på Bäckahagens skola inte uppfyller de krav som gäller för verksamheten föreläggs Stockholms kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek,

elevehälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Det bedrivs ett förebyggande värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, God miljö för utveckling och lärande, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden)
- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att det förstärka det förebyggande värdegrundsarbetet för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet och är fri från nedsättande tilltal mellan eleverna.
- Se till att organisera den studie- och yrkesorienterande verksamheten så att elever i samtliga årskurser får sitt behov av vägledning inför utbildning och yrkesval tillgodosett.

Motivering till bedömning av brist

Förebyggande värdegrundsarbete

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i det förebyggande värdegrundsarbetet. Det framkommer i intervjuer att nedsättande tilltal mellan elever på skolan är ett problem. Skolinspektionens tillsyn visar att skolan bedriver ett förebyggande värdegrundsarbete och arbete för att förebygga och motverka kränkande behandling. Nedsättande tilltal förekommer ändå mellan elever. Skolinspektionen gör därför bedömningen att skolan behöver förstärka sitt värdegrundsarbete. Skolan behöver arbeta tydligare för att skolan inte är en plats där förekommer nedsättande tilltal mellan eleverna. Skolan behöver skapa en värdegrund och norm där nedsättande tilltal inte accepteras av vare sig elever eller personal.

Av läroplanen framgår att ingen i skolan ska utsättas för kränkande behandling eller diskriminering av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning. Tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling. Alla som arbetar i skolan ska medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen. Av läroplanen framgår vidare att läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling.

Elever i en årskurs på högstadiet säger i intervju att det förekommer grova ord mellan eleverna och att det även kan förekomma rasistiska uttryck. Elever uppger att de inte tar åt sig längre på grund av att språkbruket har blivit normaliserat. Elever i en årskurs på mellanstadiet säger i intervju att det förekommer vissa nedsättande uttryck kring kön emellanåt mellan eleverna. Likabehandlingssamordnaren säger i intervju att hen delar uppfattningen att det nedsättande språkbruket har blivit normaliserat. Likabehandlingssamordnaren uppger att skolan arbetar mycket med att motverka nedsättande uttryck kring kön och rasistiska uttryck, men att de inte har nått ända fram.

Av den insända dokumentationen (framförallt "Bäckahagens plan mot diskriminering och kränkande behandling läsåret 2015-16") och intervjuer med skolledningen, elever och likabehandlingssamordnare framkommer att skolan har genomfört en rad åtgärder inom ramen för det förebyggande värdegrundsarbetet och arbetet som syftar till att motverka kränkande behandling på skolan. Dock framgår det inte i dokumentationen att man uttryckligen arbetar för att motverka nedsättande tilltal mellan eleverna.

Bilden som framkommer i intervjuerna att det finns brister i det förebyggande värdegrundsarbetet bekräftas av den bild som framkommer i Skolinspektionens enkäter till elever och personal, vilka genomfördes hösten 2015. Enligt enkäterna svarar ungefär hälften av eleverna i årskurs 9 att det stämmer ganska dåligt eller inte alls att de vuxna på skolan reagerar om de får reda på att en elev blivit kränkt. 36 procent anger att det stämmer ganska dåligt eller inte alls att de vet vem på skolan de ska vända sig till om någon på skolan har varit elak mot en elev.

Studie- och yrkesvägledning

Skolinspektionen bedömer att den studie- och yrkesorienterande verksamheten inte är organiserad så att den tillgodoser samtliga elevers behov av vägledning inför utbildning och yrkesval. Skolinspektionen bedömer att skolan har påbörjat ett arbete för att säkerställa att man tillgodoser samtliga elevernas behov av studie- och yrkesvägledning. Dock bedömer Skolinspektionen att skolan inte har tydliggjort hur ansvaret för studie- och yrkesvägledningen är fördelat mellan studie- och yrkesvägledare och lärare samt formerna för samarbetet mellan dem. Lärarna behöver medvetandegöras om vilket ansvar de har inom ramen för skolans studie- och yrkesvägledningsplan.

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Rektorn har enligt läroplanen ett särskilt ansvar för att samverkan mellan skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Rektorn har även ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning.

I utredningen framkommer det att skolan har en studie- och yrkesvägledare som jobbar på skolan. I intervju med elever, lärare och studie- och yrkesvägledare framkommer det att studie- och yrkesvägledaren nästan uteslutande arbetar med årskurs 8 och 9. Studie- och yrkesvägledaren säger att hen börjar med gruppvägledning i årskurs 8. Främst arbetar hen med årskurs 9 och har även ett uppdrag gentemot de 20 nyanlända introduktionseleverna. Studie- och yrkesvägledaren uppger att det inte finns tid att samarbeta med lärarna och stödja dem i sina studie- och yrkesorienterande insatser för eleverna i årskurs 1-7. Det sker inte heller någon uppföljning av om lärarna i dessa årskurser arbetar med studie- och yrkesvägledning inom ramen för deras undervisning.

Rektorn och studie- och yrkesvägledaren säger i intervjuerna att det numera finns en studie- och yrkesvägledningsplan och att det finns förslag på hur man ska börja jobba med studie- och yrkesvägledning från tidigare årskurser än årskurs 8 och 9. Rektorn uppger att planen nyligen blivit antagen och att alla lärarna inte är medvetna om SYV-planen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten på Bäckahagens skola inte uppfyller de krav som gäller för verksamheten föreläggs Stockholms kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Övriga arbetsområden**Bedömning**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens

ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Sara Rising
Beslutsfattare

Johan Juffermans
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Bäckahagens skola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Bäckahagens skola

Bäckahagens skola är en kommunal skola belägen i stadsdelsområdet Enskede – Årsta – Vantör i Stockholms kommun. Verksamheten omfattar förskoleklass, grundskola årskurserna 1-9, grundsärskola och fritidshem. Vid tillsynstillfället har grundskolan 661 elever, varav 67 går i förskoleklass. Grundsärskolan har sex elever. Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har tre biträdande rektorer.